

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmasının Bosna Hersek makamlarınca onaylanıp yürürlüğe girmesinin, ikili ekonomik ilişkilere ivme katacağını ve karşılıklı yatırımları artıracığını belirtti.

Bosna Hersek Cumhurbaşkanı Slajdžić:

“Çifte Vergilendirme Sorunu Ortadan Kalktı”

DEİK tarafından 4 Eylül 2008 tarihinde düzenlenen Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Toplantısı'na Bosna Hersek Cumhurbaşkanı Dr. Haris Slajdžić konuk oldu. Slajdžić, Türkiye ile Bosna Hersek arasında “Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması”nın 25 Temmuz'da imzalanarak yürürlüğe girdiğini belirterek, bu sorunun ortadan kalktığını belirtti.

C umhurbaşkanı Abdullah Gül'ün davetlisi olarak Türkiye'ye gelen Bosna Hersek Cumhurbaşkanı Haris Slajdžić, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından düzenlenen Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Toplantısına katıldı. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Toplantısı'nda yaptığı konuşmada, konseyin 1995 yılında Dayton Anlaşması imzalanmadan önce faaliyete geçtiğini hatırlattı ve hep birlikte daha fazla ticaret ve yatırım yaparak bölgeyi “refah ve barış adresi” yapmaya hazır olduklarını vurguladı. 26-28 Kasım 2008 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirmeyi planladıkları Balkan Ekonomi Zirvesi'ne Bosna Hersek Dış Ticaret ve Ekonomik İlişkiler Bakanı Slobodan Puhalic ile Bosna Hersek Dış Ticaret Odası'nın etkin katılımını beklediklerini ifade eden Hisarcıklıoğlu, “Balkan Odalar Birliği Başkanı olarak ifade etmek istiyorum ki; Balkanlar'da ve Doğu Avrupa'da barış ve istikrarın tesisi, Türk özel sektörü için stratejik bir amaçtır. Bu çerçevede Balkanlar'da barışın ve yalanan istikrar ortamının korunması için Bosna Hersek'in AB üyeliğini yürekten destekliyoruz” diye konuştu.

Bosna Hersek'in Dünya Ticaret Örgütü'ndeki gözlemci üyeliğinin en kısa sürede daimi üyeliğe dönüşmesini belediklerini dile getiren Hisarcıklıoğlu, Türk özel sektörü olarak Bosna Hersek'te daha fazla yatırım yapmaya hazır olduklarını vurguladı.

TOBB BOSNA HERSEK KOBİ'LERİYLE BİLGİ PAYLAŞIMI YAPACAK

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Balkanlar'da halen 15 bin Türk firmasının faaliyet gösterdiğini, Bosna Hersek'te ise yaklaşık 50 kadar Türk firmasının 65 milyon Avroluk yatırımı bulunduğunu belirterek, şöyle konuştu: "Türk özel sektörü olarak Bosna Hersek sanayisinin altyapısını modernize ederek dünya piyasalarında rekabet edebilir hale getirmeye hazır olduğumuzu huzurlarınızda ifade ediyorum. Ancak Türk iş adamının Bosna Hersek'e yatırım yapmasının önündeki en büyük engel Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'nın henüz yürürlüğe girmemiş olmasıdır. Ancak biraz önce Cumhurbaşkanı Haris Silajdzic'ten anlaşmanın onaylandığı müjdesini aldık. Bu anlaşma yürürlüğe girmediği için halen yatırımcının kâr transferinden yüzde 15 oranında vergi alınmaktadır ve yatırımcıyı daha fazla yatırım yapmaktan alıkoymaktadır. Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'nın bir an önce Bosna Hersek makamlarınca onaylanıp yürürlüğe girmesi, ikili ekonomik ilişkilerimize ivme katacak ve karşılıklı yatırımları artıracaktır."

Bosna Hersek KOBİ'lerinin verimliliğinin ve rekabet gücünün artması için Türkiye'de başarıyla uygulanan modeller için TOBB olarak bilgi paylaşımına hazır olduklarını belirten Hisarcıklıoğlu, Türkiye'nin dünyanın en kaliteli turizm endüstrilerinden birine sahip olduğunu, Bosna Hersek'in turizmde de tekrar eski canlılığına geri dönmesini arzu ettiklerini söyledi.

Türk müteahhlik firmalarının Bosna Hersek'te bugüne kadar onarım çalışmalarına yönelik 20 milyon dolarlık iş üstlendiklerini ve Mostar Köprüsü'nü yeniden inşa ettiklerini anımsatan Hisarcıklıoğlu, hızla gelişen ekonomisinin gerektirdiği altyapının inşası, mevcut altyapının modernizasyonu ve artan konut ihtiyacına cevap vermek için Bosna Hersek piyasasında daha fazla iş yapmak istediklerini anlattı.

Ziraat Bankasının 19 şube ve ofisiyle Bosna Hersek'te faaliyet göstermesinin ikili ticari ilişkilerin gelişmesine büyük katkı sağladığını ifade eden Hisarcıklıoğlu, Bosna Hersek'te faaliyet gösteren Türk ilaç firmalarının ise mevzuatın karışık olması ve eşit rekabet koşullarının sağlanamaması nedeniyle ciddi sıkıntılar yaşadığını belirtti.

Bosna Hersek Cumhurbaşkanı Haris Silajdzic ve TOBB/DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu, Türk-Bosna Hersek İş Konseyi toplantısının ardından basın sorularını yanıtladı.

Silajdzic: "Yatırım İçin Acele Edin"

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) tarafından İstanbul'da düzenlenen Türk-Bosna Hersek İş Konseyi toplantısının ardından yapılan basın toplantısında Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı Haris Silajdzic, hedeflerinin Bosna Hersek ile Türkiye arasındaki ekonomik ilişkileri geliştirmek olduğunu vurgulayarak, bir gün önce Ankara'ya gerçekleştirdiği resmi ziyaret sonrasında ortak görüşün "ekonomik ilişkilerin, siyasi ilişkileri takip etmesi" şeklinde olduğunu söyledi.

Bu ilişkilerin özellikle Bosna Hersek'in dış ticarete Türkiye ile olan açığın giderilmesinde büyük önem taşıdığını ifade eden Silajdzic, bu durumun Türk yatırımcıların Bosna Hersek'e yatırım yapması ile aşılabileceğini aktardı.

Haris Silajdzic, Bosna Hersek'in fazlasıyla elektrik enerjisi ürettiğini ve bunu ihraç etme potansiyeline sahip olduğunu belirterek, şöyle devam etti: "Turizm, kimya sanayisi ve ağaç işleme sektörlerinde büyük potansiyel söz konusu. Bu alanlarda işlerini çok başarılı şekilde yürüten Türk firmaları var. Her halükarda bölgede büyük potansiyel söz konusu. Ben eminim ki bütün bölgenin refah içinde yaşamasının zamanı gelmiştir. Türk yatırımcılarına bir mesajım var; Bosna Hersek'e yatırımın şimdi zamanıdır. 2-3 yıl sonra her şey çok daha pahalı olacaktır."

Silajdzic, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'na ilişkin bir soru üzerine, daha önce imzalanan anlaşmanın, Cumhurbaşkanlığı Konseyi tarafından 28 Temmuz 2008 tarihinde onaylandığını belirtti.

Türkiye'nin Bosna Hersek Büyükelçisi Bülent Tulun da Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'na ilişkin konsey onayının henüz kendilerine resmen bildirilmediğini ifade etti.

SİLAJDZİC: "BOSNA'DA YAŞANANLARA BİR DAHA İZİN VERMEYİZ"

Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı Haris Silajdzic, Bosna-Hersek'in çok uluslu bir millet olmak istediğini, bunun için mücadele etmek zorunda olduğunu ancak bazı ideolojilerin bunu geciktirdiğini, 21. asırda ise böyle ideolojilerin hâlâ sürdüğünü söyledi.

Silajdzic, Bosna-Hersek'in bir model olduğunu belirterek, "Küreselleşmenin bir modelidir. Küreselleşme insanları bir araya getiriyor. Bosna Hersek kendi başarısıyla, başarısızlığıyla modelini sürdürüyor. Bu model yüzyıllardır sürmektedir" diye konuştu.

Kafkaslar'daki durumu normalleştirmek için daha çok çaba harcanması gerektiğini ifade eden Silajdzic, ülkenin, ne kadar küçük olursa olsun insanları, özellikle sivilleri korumak durumunda olduğunu söyledi. Silajdzic, "Bosna'da yaşananlara bir daha izin veremeyiz. Çünkü bu bütün dünya için çok tehlikeli bir şeydir" dedi. Silajdzic, Türkiye'nin

TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı Haris Silajdzic, DEİK Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı Selman Ulusoy Türk-Bosna Hersek İş Konseyi toplantısına katıldı. Silajdzic, toplantının ardından TOBB ve DEİK Başkanı Hisarcıkloğlu'na bir hediye verdi.

Bosna Hersek açısından çok önemli olduğunu vurgulayarak, konuşmasını şöyle sürdürdü: “Nereye gidersem Avrupalılara şunu söylüyorum; Asya'ya doğru, Asya'daki pazarlara doğru bir köprümüz var. O köprünün adı Türkiye'dir. İsterseniz geçersiniz, eğer geçmek istemezseniz o sizin sorununuzdur. Türkiye, Avrupa Birliği için çok büyük öneme sahiptir. Eğer o köprüyü kullanmazsa AB çok şey kaybedecektir. Bazen düşünüyorum bu insanlar, hükümet bu kadar sabırlı olmayı nasıl başarabiliyor. Bu kanunları düzeltiyor fakat bir gün de bunun sonu olabilir. Bence Avrupa burada çok büyük kayıplar görecektir.”

ÇİFTE VERGİLENDİRME SORUNU ORTADAN KALKTI

Türkiye'yi “gerçek dost” olarak gördüklerini ifade eden Silajdzic, iki ülke arasındaki ilişkileri, ticareti geliştirmek zorunda olduklarını kaydetti. Silajdzic, Bosna Hersek'te da-

ha çok yatırımcı görmek istediklerini belirterek, Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması'nın ele alındığını, bu sorunun ortadan kalktığını ifade etti.

Bosna Hersek'teki bürokratik sorunların ve karmaşık durumun sadece Türk yatırımcılar değil, diğer yatırımcılar için de söz konusu olduğunu vurgulayan Silajdzic, şunları söyledi: “Herkes aynı şekilde şikâyetçi oluyor, biz bunu basitleştirmek istiyoruz fakat sadece siyasi düşünce ve irade değil, anayasal bir sorun söz konusudur. Şu anda anayasayı değiştirme dönemine girdik. Çok uzun ve zor bir dönem olacaktır.”

Silajdzic, enerjinin Bosna Hersek'te çok önemli bir sektör olduğunu, şu anda ülkesinde su potansiyelinin yüzde 60'ının kullanılmadığını ifade ederek, turizm konusunu da yeterince değerlendirmediklerini anlattı.

Haris Silajdzic, “Bosna Hersek'teki siyaset, kesinlikle iş adamlarının arkasında olacaktır. Siyasi ve ekonomik ilişkileri geliştirmek için hep birlikte çalışacağız” dedi.

Silajdzic, konuşmasının ardından katılımcılardan Adil Üstündağ'ın Bosna Hersek'te büyük bir otel yapma talebini iletmesi üzerine, “Bosna Hersek'e gelmek ve otel yapmak istiyorsunuz. Şimdiden 'hoş geldiniz' diyorum. Her halükarda oraya gelerseniz yardım edecek insan vardır. Yatırım yapmak için acele edin. Bosna Hersek'te otel arazileri gittikçe azalıyor ve 2-3 yıl içinde daha pahalı olacaktır” şeklinde konuştu.

LOVRIC “AB SÜRECİNDE BİRBİRİMİZİ DESTEKLEYECEĞİMİZE İNANIYORUM”

Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı Selman Ulusoy da, on iki yıl önce kurulan iş konseyinin bugüne kadar gerekli aktiviteyi sergileyemediğini, ancak bundan sonra bu dönemin sona ereceğine inandıklarını vurguladı.

Türkiye'nin Bosna Hersek ile ticaret hacminin potansiyeli yansıtamadığına işaret eden Ulusoy, hukuki altyapının tamamlanmasının ardından Türk ve Bosna Hersekli firmaları daha fazla bir araya getirmeye gayret edebileceklerini söyledi.

Konsey Eş Başkanı Milan Lovric ise, Türkiye ile olan ekonomik ilişkilerin daha iyi noktaya getirilebileceğini, özellikle savaştan sonra Türkiye ile ticarete Bosna Hersek'in büyük açığı olduğunu ifade etti.

Türkiye'den çok fazla mal almalarına rağmen aynı şeyin Bosna Hersek için söz konusu olmadığına dikkati çeken Lovric, “Daha fazla Türk iş adamı Bosna Hersek'te yatırım yapmalıdır. Biz de ürünü satabiliriz. Ayrıca her iki ülke olarak AB sürecinde birbirimizi destekleyeceğimize inanıyorum” diye konuştu.

Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Eş Başkanı Milan Lovric, TOBB ve DEİK Başkanı M. Rifat Hisarcıkloğlu, Bosna Hersek Cumhurbaşkanlığı Konseyi Başkanı Haris Silajdzic, Türk-Bosna Hersek İş Konseyi Başkanı Selman Ulusoy.